

Црквена ојштина Грбице

Свети Јован Златоуст

Беседа на празник мученика

Празници посвећени мученицима не уважавају се само због тога што долазе по редоследу, но и по усрђу оних који их празнују. А ово што рекох овако схватам.

Ако си мученику подражавао, ако си се потрудио да и сам будеш добродетељан као мученик, па си трагом његовог мудрољубља пошао, онда си празник, мученички прославио, а ако празник и није био, поштовање мученика је подражавати му. И као што су они, који су порочни, без светковине и онда када се празнује празник мученика, тако се и добродетељни, и када није празник, светковином радују; јер је празник у чистој савести, као што је то и апостол Павле разјаснио када је рекао: *“Зајмо да њразнујемо не у сѣароме квасцу, ни у квасцу њакостѣи и лукавсѣива, неѣо у бесквасном хљебу чистѣоѣи и истѣине”*

Но ово ја не говорим да бисте престали долазити мученичким гробовима, но да би када већ долазите, са усрђем долазили, па и не само у дане посвећене мученицима, него да бисте исту побожност и другим данима показивали. Јер ко се не би задивио нашем данашњем

Црквена ојштина Грбице

окупљању; знаменитој овој позорници, топлој љубави, горућем усрђу и ненаситој жељи? Та готово цео се град овамо слегао и ни слугу није страх од господара, ни сиротога нужда убогости, ни слабост онога који је престарео, ни жене њихова природна нежност, ни богатога гордост због имања, ни чиновника надменост власти није код куће задржала, јер је све те неповољности и природне слабости и недостатке, жеља убожества према мученицима победила, и као једним замахом толико је мноштво прикупила, да се ми сада овде, као на небу налазимо; а то зато што је свака страст неуздражања и нечистоте у свима нама угушена и ви сви мученичком љубављу горите. И као што звери, кад се сунчеви зраци појаве, беже и у своје се пештере скривају, тако се и слабости ваше притајише, а светли се огањ мудрословља разгорева, чим вам ваше мисли, мученичка светлост осветли.

Но да би не само сада, но и увек, тј. и по распуштању овог духовног скупа тај огањ сачували, потребно је да се са истом побожношћу и домовима својим вратимо, да у крчме и блудилишта не идемо, нити да се раскоши и пијанству предајемо.

Свеноћним песмама ви сте од ноћи дан направили, немојте сада пијанством, преједањем и срамним песмама да од дана ноћ правите. Почаствовао си мученике тиме што си амо дошао, као и тиме што си с пажњом Слово Божије слушао; почаствуј их дакле и часним повратком, да не би неко кад те у крчми види да се непристојно понашаш, рекао да ти овамо и ниси због мученика дошао, но да би страст потакао и безаканој похоти удовољио.

А ово говорим не да бих забранио да се ви јелом задовољите, но да би се од греха уздржавали. Не браним вам да пијете, но да се опијате, то забрањујем. Јер није вино зло, но неумереност је штетљива. Вино је дар Божији, а неумереност ђаволски проналазак. *“Служите Господу са стравом и радите се с њим”* (Пс. 2, 11). Желиш ли пак да се јелом наситиш, насити се у своме дому, где ако се и догоди да се опијеш, има те ко прикрити; а не у крчми, где би се општој пажњи изложио и оне који су ту присутни саблазнио. Али када и овако говорим, не налажем ти да се у дому своме опијаш, но да крчме не посећујеш. Сам замисли како је на подсмех мушкарца или жену видети да и после и оваквог скупа, после свеноћног славопоја, после слушања Светог Писма, после Светог Причешћа па и духовног предавања, да у крчми дан проводи. Зат не знате, каква мука пијанце очекује? Та они ће

Црквена ојшћина Грбице

и из Царства Божијег бити изгнани, и неизрецивих блага лишени, и биће у огањ вечни послани.

Ко је то рекао?

Блажени Павле. **“Ни лакомци, ни лојови, ни пијанице, ни ојагачи, ни ојимачи, неће наслиједити Царство Божије”** (1. Кор. 6, 10).

Па шта може бити горе од пијанице, кад он ради мале сладости насладу таквог Царства губи?

Али пијаница не може никакве сладости имати, јер се сладост само у умерености састоји, док је у прекомерном уживању безосећајност. А ко не осећа ни где седи или лежи, како ће пријатност пића осетити? Ко због густог облака пијанства не може ни само сунце да види, какву тај радост осећа? Та колика је код њега тама, да ни сунчеви зраци нису у стању да је разгоне.

Заиста, љубљени! Пијанство је свагда, а особито у мученички дан порочно, пошто осим греха и друге саблажњава, а такође и о безумљу и презирању Божанствене науке сведочи. Отуда и двогуба казна мора следити.

Зато, ако намераваш да по одласку свом одавде пијанчиш, онда ти је боље било дому остати и безобразлук не показивати, не скрнавити мученички празник, не саблажњавати ближњега, мисли своје не угушивати, а нове грехе не навлачити. Али кад си већ дошао да људе видиш који у крви и ранама беху огрезли, који садашњи живот презреше и к будућем полетеше, а ти настој да таквих бораца и достојан будеш. Они су живот презрели, презри и ти раскош, они су садашњи живот одбацили, одбаци и ти љубав ка пијанчењу.

Но ако баш хоћеш и да се насладиш, застани овде код грובה мученичких, пролиј ту изворе суза, узми са собом од раке благослов и узевши такву помоћ у молитвама, нека су ти свагда у свежој памети историја њихових борби, целивај раку и прилегни на гроб, јер не само кости мученичке, но и гробови њихови и раке велики благослов изливају. А узми од светог уља и помажи све тело своје, језик, усне, врат и очи, па никад нећеш у понор пијанства поклизнути, пошто ће те уље ово својим мирисом опомињати на патње мученичке, одвраћати од неуздживости, у трпљењу утврђивати и све душевне болести одагнати.

Црквена ојштина Грбице

Желиш ли пак да се по вртovima, баштама и воћњацима прошеташ? Онда немој сад, кад је толико народа, но други пут то чини. Јер данашње је време, време борби, гледања на исте а не раскоши и одмора. И овде си дошао не да се одмориш, но да се научиш како да водиш разне борбе, па да би као човек силу невидљивих бесова сломио.

Нико не ужива ураскоши кад на место битке долази, и нико се међу присутнима у време борбе хаљинама не украшава, нити гозбе тражи у време немира. Па немој ни ти, кад си већ дошао да духовну храброст видиш, и чврстоћу срца и победу нову и чудновато и отмено нападање и рањенике у бици и савршену борбу јунака, немој велим, да демонска дела износиш, нити се након овога што је дивно немој се овој ужасној пажњи пијанству и раскоши предавати; но духовну корист отуд узевши кући се врати тако да целим својим изгледом сведочиш, да си видевши мученике оздравио. И као што нам се они који се из позоришта враћају некако смућени, изнемогли и слаби чине, а то зато што о делима која су им тамо приказана још мисле, тако треба и онај који се с мученичке позорнице враћа да се од свих по изгледу и по држању, и по ходу и по умиљењу, па и по избору мисли разликује. Треба огњем душе да се смирује, скрушава се, трезвен и бодар да буде; па да и самим спољашњим кретањем тела унутарње љубомудрије показује. А због овога смо дужни да се уз потребну пристојност, са смиреним ходом, с разумном и умном чистотом; са смирењем и тихим погледом у град вратим. Јер *“Све свједочи о мужу и одијело му и смијех зуби ња и ход”* (Сирах. 19, 27).

Повратимо се дакле од ових мученика, од духовног овог света и небеских вртова, повратимо се са позорница нових и необичних али тако да и сами бољи будемо и да друге од свих страсти одвратимо, да би се будућих блага удостојили помоћу благодати и човекољубља нашег Господа Исуса Христа, с којим Оцу заједно са Светим Духом слава, власт и част нека буде сада и свагда и у веке векова, Амин.